

GIÁO DỤC ĐẠO ĐỨC NGHỀ DẠY HỌC CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC TOÀN DIỆN

Nguyễn Thị Hồng Hương¹, Nguyễn Đức Khiêm²

¹ Trường Đại học Tài nguyên và Môi trường Hà Nội

² Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Tóm tắt: Đạo đức nghề nghiệp, đặc biệt đạo đức nghề dạy học là vấn đề không mới nhưng luôn mang tính thời sự. Những vụ việc tiêu cực xảy ra ở ngành giáo dục thời gian qua gây nhức nhối dư luận, gióng lên hồi chuông cảnh báo nguy cơ tha hóa, biến chất về tư tưởng, lối sống, đạo đức của một bộ phận không nhỏ người làm công tác giáo dục, đặt ra nhiều vấn đề về phẩm chất đạo đức nhà giáo; quan hệ, văn hóa ứng xử giữa giáo viên với học sinh. Bài viết nhấn mạnh sự cần thiết tăng cường giáo dục đạo đức nghề dạy học cho sinh viên sư phạm hiện nay.

Từ khóa: Đạo đức nghề dạy học, giáo dục đạo đức, sinh viên sư phạm.

Nhận bài ngày 12.7.2019; gửi phản biện, chỉnh sửa và duyệt đăng ngày 05.8.2019

Liên hệ tác giả: Nguyễn Thị Hồng Hương; Email: nthuong@hunre.edu.vn

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kiến thức và phẩm chất, năng lực và nhiệt huyết của người giáo viên luôn là yếu tố quyết định chất lượng giáo dục. Bởi vậy, trong các cơ sở đào tạo giáo viên việc nâng cao chất lượng công tác đào tạo cùng với nâng cao năng lực và phẩm chất đạo đức nghề nghiệp cho giáo sinh là vấn đề có ý nghĩa quan trọng. Sinh viên sư phạm chưa phải là giáo viên, họ đang trong quá trình luyện tài, rèn đức để trở thành người giáo viên. Do đó, các giá trị đạo đức nghề nghiệp cần giáo dục cho sinh viên phải phù hợp với đặc thù hoạt động nghề dạy học nhằm xây dựng nền tảng vững chắc giúp sinh viên tiếp tục tự học tập, tự rèn luyện khi chính thức bước vào hoạt động lao động sư phạm với tư cách là người giáo viên thực sự.

2. NỘI DUNG

2.1. Tác động xã hội - thời đại đến việc giáo dục đạo đức nghề dạy học

Hiện nay, cách mạng công nghiệp 4.0 đang tác động mạnh mẽ và làm thay đổi căn bản mọi sinh hoạt trong đời sống. Giáo dục đại học chịu sự chi phối và tác động mạnh mẽ của

cuộc cách mạng này nhanh hơn bởi đây là bậc giáo dục then chốt tạo ra nguồn nhân lực chất lượng cao, có khả năng linh hoạt, tiếp biến và làm chủ được nền khoa học công nghệ hiện đại. Nắm bắt và chủ động đón nhận thách thức này, Đảng ta đã xác định: “Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo, nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đẩy mạnh nghiên cứu, phát triển, ứng dụng khoa học, công nghệ; phát huy vai trò quốc sách hàng đầu của giáo dục, đào tạo và khoa học công nghệ đối với sự nghiệp đổi mới và phát triển đất nước” [2, tr.77], “Tiếp tục đổi mới mạnh mẽ và đồng bộ các yếu tố cơ bản của giáo dục, đào tạo theo hướng coi trọng, phát triển phẩm chất, năng lực của người học” [2, tr.115]. Đề khơi dậy và phát huy tối đa năng lực, phẩm chất của người học, trước hết cần phải có đội ngũ nhà giáo không chỉ giỏi về chuyên môn nghiệp vụ mà cần phải có phẩm chất đạo đức nghề nghiệp trong sáng, giàu lòng nhân ái, lý tưởng sống cao đẹp... vì nhà giáo không chỉ dạy tri thức khoa học mà còn cần và phải dạy học trò bằng chính lương tâm, phẩm cách của mình.

Sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập ở nước ta đang diễn ra trong bối cảnh lịch sử trong nước và quốc tế có nhiều thay đổi. Yêu cầu đổi mới toàn diện sự nghiệp giáo dục và đào tạo theo tinh thần Nghị quyết 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 đòi hỏi người giáo viên phải có phẩm chất và năng lực mới bên cạnh những giá trị, phẩm chất nền tảng. Theo đó, người giáo viên phải là người công dân gương mẫu, có ý thức trách nhiệm xã hội, chủ động và tích cực tham gia vào sự phát triển chung của cộng đồng; yêu mến, tôn trọng nhân cách người học, có khả năng thích ứng và tương tác phù hợp với từng đối tượng người học; biết tự học, tự nghiên cứu, tự bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, không ngừng cập nhật tri thức khoa học hiện đại không chỉ trong chuyên ngành đào tạo và được đào tạo mà cần bao hàm cả tri thức khoa học liên ngành; không ngừng đổi mới và tự đổi mới phương pháp dạy học, chuyển từ cách dạy học thông báo sang cách dạy tìm tòi, khám phá cho học sinh; có kỹ năng hợp tác bởi trong sự tác động của cách mạng số hóa hiện nay, nhiều giá trị văn hóa truyền thống đã trở thành tài sản chung của cả cộng đồng quốc tế.

Thế giới đương đại đòi hỏi phải có sự liên kết cá nhân trên bình diện toàn cầu trong tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Do đó, không có kỹ năng hợp tác đa tầng, linh động, mềm dẻo, người giáo viên khó có thể truyền đạt cho học sinh cách thức phối hợp, hợp tác giải quyết các vấn đề mới nảy sinh trong cuộc sống và quá trình học tập. Nhiệm vụ của người giáo viên hiện nay không chỉ bó gọn trong vai trò người truyền thụ tri thức mà còn phải là người tổ chức, chỉ đạo, gợi mở, hướng dẫn, cố vấn và là trọng tài trong các hoạt động khám phá, tìm tòi, sáng tạo trên con đường chinh phục tri thức khoa học của học sinh. Xã hội càng phát triển, vấn đề đạo đức, nhân cách càng phức tạp, người giáo viên càng cần phải có tâm, có tầm, phải trở thành “tấm gương đạo đức, tự học, tự sáng tạo” theo đúng vai trò, chức năng cao quý của nghề nghiệp.